

[Vztah nového a starého]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1979 \(strojopis\)](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1979 \(strojopis\)](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 22. 7. 1979
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 22. 7. 1979

[Vztah nového a starého]

79/004 (790722-1)

Vstup nového do sféry toho, co už bylo a jest, si dost dobře nemůžeme představovat jako emergenci nějakého nového počátku, který se prostě objeví a nadále se projevuje a prosazuje, až vyčerpá všechny své možnosti. Nové přichází ne jako nová danost, ale jako *dynamis*, jako aktivita, jako otevření nové cesty, jako nové směřování. Konstatovatelný „nový počátek“ lze považovat jen za příznak, okolnost, předpoklad a projev něčeho, co je za ním a pod ním. Nové kvality nejsou prostě přidány k tomu, co tu už bylo, ale jsou dynamickým ovládnutím, využitím, výběrovým sjednocením, integrací toho, co tu už bylo a co je k dispozici, k formování procesu či dění, jež ovšem v žádných danostech není založeno, a proto na ně ani není redukovatelné ani z nich odvoditelné. Nové se nemůže realizovat leč na základě starého; nové, které nenaváže na to, co tu už bylo a jest, je nutně pouze opakováním starého (když bylo ještě nové). Novost není kvalita absolutní, nýbrž historická. Proto nepřichází nikdy nové jako nějaký „přirozený počátek“, v němž by všechno bylo v zavinuté podobě obsaženo, aby se pak jen rozvinulo a po všech stránkách uplatnilo, ale spíše jako nějaký Maxwellův třídící čertík či spíše jako nějaký minivýhybkář, který postupně přehazuje celou řadu výhybek na kolejích, po nichž se pohybují se značnou setrvačností soupravy toho, co už jest. Ale i tento příměr je příliš mechanický; rozhodující je, že určitá řada specifických přehození výhybek může (a ovšem nemusí) dávat jakýsi celkovější smysl, může vést právě k něčemu nejen formálně novému, ale obsahově vyššímu, „centrokomplikovanějšímu“.

(22. 7. 79, doma)